

ABONAMENTUL.

Pentru monarhie:

Pe an 18 cor. $\frac{1}{2}$, an
9 cor. $\frac{1}{4}$ 450 fil.

□ □

Pentru străinătate:

Pe un an 24 coroane
 $\frac{1}{2}$, an 12 cor. $\frac{1}{4}$ an
6 coroane.

Unirea

INSERTIUNI.

Un șir garmond:

odată 14 fil., a doua
oară 12 fil., a treia
oară 10 fil.

□ □

Tot ce privește foaia
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unirea”
în Blaj.

Foaie bisericească-politică. — Apare: Marța, Joia și Sâmbăta.

Parastas

pentru Dr. Ioan Mihályi de Apșa.

Blaj, la 19 Octomvrie 1914.

Copleșiți de gândul războiului, dornici de-a primi vești nouă de pe câmpul de luptă, ne trezim dintr'odată în sunetul jalnic al clopotului celui mare dela vechea noastră Catedrală, martora vorbitoare a unor vremi eroice. Ceasul din turn arată orele 6 $\frac{3}{4}$. Tinerimea dela institute merge în șireaguri lungi, către sfântul lăcaș al Domnului.

Pe ziua de azi nu știam să fie nici o sărbătoare și în publicul mare încă nu se strecurase nici o veste despre solemnitatea specială a zilei. Întrăm în catedrală. Stalurile canonicești din stânga și stranele profesionale erau ocupate toate de dragălașe fete și copile, îmbrăcate în doliu, și de văduva doamnă Iustina Mihályi nasc. Pop, soția regretatului Dr. Ioan Mihályi de Apșa, protofisc al comitatului Maramurăș. Întonându-se ectenia morților, am înțeles cu toții, că era vorbă de o liturghie pentru odihna sufletului adormitului servitor al lui Dumnezeu, Ioan, acum în ziua a opta dela moartea lui. La altar servia părintele canonic, Dr. Vasile Suciu, asistat de profesorul de cant și tipic, Aron Papiu, și de vicenotarul consistorial Ioan Moldovan. Slujba diaconilor o îndeplineau doi lectori, iar cântările liturgice le executau cu multă precizie și îndușoare clericii.

Precum îi fusese vieața, muncă în tăcere, a vrednicului adormit, așa i-se pregătise și prinosul celor vii, fără multă vorbă, fără invitări; doar lucrurile vrednice n'au lipsă de reclam. Vasta catedrală era ticsită de tot ce are Blajul mai bun și mai nobil, dornici toți să-și dea tributul de recunoștință marelui fiu al neamului Dr. Ioan Mihályi.

Părintele canonic Dr. Vasile Suciu, își ține de datorință să perpetueze, înainte de servirea parastasului marile merite pentru biserică și neam ale vrednicului între fruntași, Dr. Ioan Mihályi. Pornește din nimerita poruncă a sfântului Apostol, în epistola către Evrei 13, 7: „Aduceți-vă aminte de mai marii voștri... și... să le urmați credința”. Regretăm, că neavându-l scris; nu putem publică frumosul paginiric în întregime.

Ne-am adunat — spunea oratorul — ca cu inimă recunoscătoare să sărbătorim

marea și inflăcărata dragoste de biserică și de neam a lui Dr. Ioan Mihályi, ca văzând pildele lui, să-i urmăm credința. »Aduceți-vă aminte de mai marii voștri și să le urmați credința«.

Dragostea față de biserică și față de neam, împreună cu patriotism, nouă ni-se pare lucru firesc, și nu ne putem nici măcar inchipui, că ar putea fi inimă omească, care să nu-și iubească biserică și neamul. Născuți și crescuți în aceste idei, încunjurați de ambientul acestor principii, nici nu putem judecă altcum. Ni-se schimbă însă judecata dacă vom avea înaintea ochilor pe omul lipsit de pildele vii, cu inima srântă, căutătoare numai după interesele sale. Ca să-ți iubești neamul, dacă el e puternic și mare, cu rol de conducător, e lucru firesc. Din mărirea lui să revarsă o rază strălucitoare și peste micimea ta: »*Donec eris felix*, spuneau oei vechi, *multos numerabis amicos*«.

Dar dacă neamul din care faci parte, în loc să fie neam mare și puternic, cu rol de conducător, e un neam mic, sărac, înapoiat în cultură și rău văzut din partea neamurilor, cari îl încunjură, nu e firesc să-l iubească un om de rând, o inimă mercantilă: »*Tempora si fuerint nubila, solus eris*«. Vei zice atunci și tu, cu Horațiu »*ingens pauperies est vitium*« ori »*magnum pauperies opprobium*«, și vei adauge cu Seneca, la adresa celor neputincioși, că: »*Non ira, sed ratio est a sanis inutilia secernere*«. Ca să-ți iubești în cazul acesta neamul, ai lipsă de o inteligență superioară și de o inimă și mai mare.

O astfel de inteligență a avut și cu o astfel de inimă a fost înzestrat Dr. Ioan Mihályi. Născut din familie nobilă și crescut în Maramurăș, în colțul de țară atât de ferit de curentul culturii românești și de ideile cari ne frământă neamul, el n'a șovăit să părăsească rentabila carieră advocațională și să se dedice în slujba comitatului. Știa el, că, în calitate de fisc comitatens, mai mult bine poate face urmașilor lui Dragoș, decât ca simplu avocat. Paralel cu apărarea drepturilor Maramurășenilor noștri Ioan Mihályi se gândia și la ținerea în evidență a timpurilor de mărire ale aceluiași popor. Ca să nu se dea uitării faptele de vitejie ale patrioților săi, scormoni și prăful arhivele și scotoți prin fundurile lăzilor sătești, după diplome nobilitare. Prin publicarea *Diplomelor Maramurășene* el dobândi

un titlu de recunoștință dela neamul românesc: Academia română din București îl aleg de membru corespondent.

Conștiu însă, că prin apărarea drepturilor poporului românesc din Maramurăș și prin mântuirea de pieire a trecutului plin de vitejie, el nu promovează *de-a dreptul* cultura românească, fu între cei dintâi, care sulevă idea și inzistă pentru înființarea *covictului* din Sighetul Marmăției. În acest focalar de educație el vede un izvor neseecat de primenire și de trezire a sentimentelor românești în inimile tinerelor generații. Și, ca paralel cu trezirea intelectualilor de mai apoi să poată străbate cultura românească și în masele mari ale poporului luă, pentru părțile locului cutezata inițiativă de a înjgheba *despărțăminte de ale Asociațiunii* noastre culturale. El nu luă în seamă slujba-i de fisc comitatens și neplăcerile, de cari avea să se împărțășească din partea forurilor administrative. Mulțămită energiei lui și câtorva soți de principii, cari îl ajutară în nobila-i, dar greaua-i sarcină, Asociațiunea pentru literatura și cultura poporului român străbătu și în feritul colț al Maramurășului.

Și când stăm a socoti, că toate acestea le-a făcut nu un om singuratic, bine situat materialicește, în floarea vieții, deplin sănătos și independent, ci un tată de familie de 11 membri, toți neașezați, un bărbat cu venite modeste, bolnăvicios, în vrâstă de 72 ani și funcționar comitatens, — meritele lui Ioan Mihályi pentru neamul românesc, mari pentru orișicine, pentru el au o valoare înzecită; e un erou.

Dragostea de neam la noi, la poporul românesc, nu se poate despărți de dragostea de biserică, ori poatecă chiar iubirea față de biserică dă naștere și inflăcărează iubirea față de neam. Tocmai de aceea îl vedem pe tinărul avocat de odată Dr. Ioan Mihályi, luând slujba de *fisc al Consistorului* din Gherla, pentru părțile Maramurășene, care slujbă o purtă cu cinste și cu multă tragere de inimă timp de 40 ani. Multul bine ce îl va fi făcut fiscul Ioan Mihályi bisericilor românești din Maramurăș, în vreme de aproape o jumătate de veac, îl mărturisește biserică din Gherla, care o așa cinste i-a dat și cu atâta recunoștință s'a purtat la provizoria-i înmormântare, cum nu s'a mai pomenit în orașul de reședință al episcopiei noastre din nordul Ardealului.

Dragostea lui față de biserică nu se putea restrânge între marginile muntosului comitat. De aceea îl vedem luând parte activă în năzuințele legale ale comitetului de 50, ales în memorabila adunare dela Alba-Iulia, pentru apărarea drepturilor bisericii noastre. În consfătuirea acestui comitet, ținută la 6 Decembrie 1912 la Baia mare, îl aflăm și pe el. Bolnăvicios cum era, Dr. Ioan Mihályi, nu a ezitat la vrăsta-i pe atunci de 70 ani să se expună greutăților împreunate cu călătoria în timp de iarnă. Puțin vorbăreț, dar cu atât mai mult adânc gânditor, îndreptă discuția cu vorbele-i înțelepte pe adevărata și corectă cale.

Aceasta este în contururi generale marea figură a lui Ioan Mihályi.

La alte popoare binecuvântații neamului se învrednicesc, ca chipurile lor zugrăvite pe pânză ori cioplite în piatră să fie expuse în locuri publice, ca obiecte de reverință și pilde de urmat. Biografiile lor se pun în cărțile de școală, ca tinerele generații să le urmeze pașii. Nouă nu ne este dat așa ceva. Suntem în situația creștinilor din vremea catacombelor. Suntem nevoiți să ne săpăm în inimi figurile mărețe ale bărbaților noștri. Și poate că e mai bine așa. În locul pânzei moarte, ce se putrezește, și în locul imobilei pietre reci, ce se macină, avem inima vie și caldă, pe care o purtăm pururea cu noi, și cu care putem încălzi și inimile altora. „Aduceți-vă aminte de mai marii voștri și le urmați credința“.

Și după ce nu este om, care să fie viu și să nu păcătuască, măcar și numai o zi să fie vieța lui, datorința ne este să rugăm pe părintele îndurătorilor, ca sufletul adormitului servitor al lui Dumnezeu, Ioan, să-l așeze în loc luminos, în loc de verdeață, în loc de repaus, de unde a fugit toată durerea, întristarea și suspinarea.

Cuvântarea părintelui canonic a făcut o adâncă impresie asupra publicului.

Jalnicele cântări dela slujirea parasutului le-au executat cântăreții Blajului: asesorul consist. Aron Papiu și vicenot. Ioan Moldovan, secundați și alternați de corul clericilor.

Susținerea familiilor celor căzuți în luptă. Statul și societatea deopotrivă își dau toate silințele, ca întru cât numai se poate să aline mizeriile cauzate de războiu. Intențiunea aceasta o dovedește și proiectul despre *ajutorarea văduvelor și orfanilor celor căzuți pe câmpul de onoare*, care proiect, precum se anunță din locurile competente e gata în toate amănunțele lui.

Proiectul acesta prevede ajutorarea cu o penzie anuală, atât a văduvelor și orfanilor de ofițeri, cât și a ostașilor de rând, cari au servit în armata comună, la honvezime, la marină sau gloate.

Văduva, a cărei bărbat a murit în urma ranei primită pe câmpul de luptă, a oboseșilor campaniei, ori a boalei epidemice, ce și-a câștigat-o acolo, fără vina lui, are drept la penziune pe întreaga vieță, respective, până la o nouă căsătorie. Văduva de sergent, la cadeți, are penzie de 300 cor anual, a sergentului 240 cor., plutonierului 144, a căprarului 120 cor., și a soldatului de rând 72 cor. anual. E de notat, că la caz când

soldatul a căzut în linia de foc, văduva primește o penziune mai mare cu 50%. Afară de aceasta, pentru fiecare copil legitim, primește un adaus de 48 cor. pe an, pentru creșterea lui, până la anul 16 al etății copilului. Dacă băiatul e purtat la școală, adausul se licvidează până la 24 ani.

Probabil, că penziile aceste se vor licvida prin casele postale. Penziunile acesta modeste se vor întregi prin anumite graționale, căci statul are o mulțime de fonduri, pentru scopul acesta.

Moartea ministrului de externe al Italiei. Vineri după amiază a murit în Roma *San Giuliano*, ministrul de externe al Italiei. Moartea diplomatului n'a fost o surprindere pentru Italia, căci de mult timp era grav bolnav. San Giuliano în anul 1910 a devenit ministru de externe, când guvernul Sonnino, a fost schimbat cu guvernul Luzzatti. În toate chestiunile complicate diplomatice San Giuliano în totdeauna s'a adevărit ca prieten sincer al triplei alianțe. În primul său expozeu și-a marea direcția aceasta politică și relațiunea între el și ministrul nostru de externe a fost cât se poate de bună.

În 1912 a pornit campania din Tripolis contra Turciei, după ce pertractările diplomatice îndelungate cu Pearta în chestia Tripolisului s'au arătat fără rezultat. Izbucnind războiul balcanic, războiul din Tripolitania a fost de scurtă durată și pacea încheiată la Ouchy a asigurat Italiei succese foarte importante. Meritul cel mai mare pentru aceste succese, revine ministrului San Giuliano.

San Giuliano s'a născut în an. 1852 în Catania, din o veche și aristocratică familie. Timp de 10 ani a fost deputat, când sub guvernul Giolitti a fost numit secretar la ministerul de comerț. A fost trimis apoi ca ambasador la Londra, unde a rămas până în 1910, când guvernul Luzzatti i-a oferit portofoliul afacerilor externe.

Funerariile regelui Carol.

Dela București la Curtea de Argeș.

La palatul regal.

Joi dimineață, la orele 6, în prezența regelui Ferdinand și a aghiotanților regali și princieri, s'a procedat la acoperirea cosciugului. Peste cosciug s'a pus apoi un steag tricolor și o purpură cu emblema casei de hohenzollern.

Acoperirea rămășițelor și sigilarea sicriului s'a făcut de dl Dr. Mina Milovici, în prezența dlui Victor Antonescu, ministru de justiție.

Dela orele 8 și 15 trupele se aflau toate instalate pe locurile dinainte fixate.

Parada a fost comandată de dl general Cotescu.

La orele 7 dimineața, s'a oficiat, de către arhiepiscopul Netzhhammer și preoții catedralei Sf. Iosif, un serviciu religios pentru odihna sufletului defunctului rege.

La orele 9, în sala tronului, mitropolitul primat Konon și mitropolitul Moldovei, Pimen, au oficiat un serviciu religios, încunajurați de toți membrii Sinodului.

Se aflau de față regele Ferdinand și regina Maria, principele moștenitor Carol,

principele Nicolae, regina văduvă Elisabeta, principesele Elisabeta și Maria; ministrii și numeroși demnitari ai țării.

Așezarea sicriului pe afet. Cortegiul.

După terminarea slujbei religioase, sicriul regal fu coborât în curtea palatului și așezat pe acelaș afet de tun pe care corpul defunctului suveran a fost adus din gara Mogoșoaia la palat. Cei 6 cai înhamăți la afet erau descoperiți și fără nici un semn de doliu, după dorința exprimată de rege Carol în testamentul său.

Coborrea sicriului s'a făcut de către Casa militară regală.

În momentul în care sicriul regal era depus pe afet, aerul vibra de sunetele jalnice ale clopotelor dela toate bisericile Capitalei, în vreme ce în depărtare tunau cele dintâi lovituri de tun din cele 101, cari s'au tras de pirotehnia armatei, iar muzica companiei de onoare dela palat intona imnul regal.

Momentul a fost de o solemnitate adâncă și zguduitoare. Mulțimea era înfiorată de durere și în ochii celor mai mulți luceau lacrimi. Toate capetele erau descoperite.

Sicriul era urmat de regele Ferdinand, principele Carol și Nicolae, după care venind dnii Brătianu și general Coandă. Regele, prinții și toți ofițerii erau cu mâna la chipiu, civilii erau descoperiți.

Și în vreme ce se forma cortegiul, loviturile de tun continuau cu sonoritate dureroasă, clopotul cel mare dela mitropolie răspundea în sunete grave și măhuitoare. Pe toate fețele, în aceste momente, era jale, consternare, durere.

La orele 10, cortegiul a pornit dela palat, îndreptându-se spre gara de Nord.

El era astfel format: În frunte era dl Corbescu, prefectul poliției Capitalei. Veniau apoi: un escadron din regimentul de escortă regală, corurile și clerul, veteranii campaniei din 1877—78 și drapelul corpurilor de trupă, cari au luat parte la campania din 1877—78.

Urmau: Spada regelui, purtată de dl general de divizie Al. Iarca, Gh. Burghela Gh. Bogdan; Coroana de oțel, purtată de dl general de divizie Ion Culcer, asistat de dnii general de brigadă M. Aslan și contra-amiral Eustațiu Sebastian, șeful casei militare a regelui Carol, toți aceștia cu sabia afară.

Veneau apoi: Carul mortuar, urmat de calul regelui. Cordoanele erau purtate de către dnii: I. Brătianu, prim-ministru și ministru de războiu, Missir, președinte al Senatului, Ferechide, președinte al adunării deputaților și Bagdat, prim-președinte al Curții de casație și justiție.

Alături de persoanele arătate mai sus și în afară, se aflau dnii: General de divizie adjutant Coandă Constantin; general de divizie Zottu Vasile; general de divizie Hârjeu Constantin; generalii de divizie Averescu Alexandru.

Ceialți dni generali de divizie prezenți, precum și casa militară a regelui Carol I erau așezați pe aceeaș linie cu dnii generali menționați mai sus, de ambele părți ale carului mortuar.

Imediat urmau regele Ferdinand principele Nicolae; apoi ministrii, foștii miniștri

și foștii președinți ai Corpurilor legiuitoare, corpul diplomatic, membrii corpurilor legiuitoare, ministri plenipotențieri et. etc.

Cortegiul se încheie cu membrii Camerelor de comerț, funcționarii publici superiori, corpul didactic, reprezentanții comunităților, delegațiunile și, în sfârșit, armata.

În ordinea aceasta, cortegiul impozant s'a pus în mișcare, îndreptându-se, încet, spre calea Grivitei pe care a parcurs-o până la gara de Nord.

Cortegiul înainta încet, într-o tăcere impresionantă. În aer continua să vibreze sunetele clopotelor și bubuitul tunului la intervale regulate.

Circulația pe străzi, la această oră, a fost complet întreruptă.

Regina Maria și principele au plecat cu automobilul la gara de nord, îndată după scoaterea sicriului din palat.

Regina Văduvă Elisaveta simțindu-se rău, a renunțat, la intervenția medicilor, de-a pleca la Curtea de Argeș, rămânând deocamdată la București.

Printre gardurile vii de oameni, cortegiul a ajuns la gara de Nord, unde s'a oprit. Sicriul a fost ridicat de pe afet și dus, în sunetul „Imnul regal”, intonat de muzica regimentului Mircea 32, la tronul mortuar, unde a fost așezat.

Când sicriul trecu pe peronul gării, o companie de infanterie, cu drapel și muzică, dădu onorurile.

După așezarea sicriului în trenul mortuar regal, au luat loc în acest tren, regele, regina și întreaga familie regală, apoi Casa civilă și militară regală, mitropolitul primat și mitropolitul Moldovei, ministrii, președinții Corpurilor legiuitoare, primul președinte al curții de casație și foștii președinți ai consiliului de miniștri. La orele 11 și 30, trenul mortuar regal s'a pus în mișcare.

În gările Titu și Pitești, în care trenul mortuar s'a oprit, s'a oficiat câte-o slujbă în fața vagonului mortuar.

La Curtea de Argeș.

De jur împrejurul orașului, dealurile sunt acoperite de mulțimea năvalnică care a căutat să-și aleagă un loc mai prielnic. Este o zi de toamnă splendidă, ce dă și mai mult farmec pitorescului înconjur încadrat între munții ninși din preajma dealurilor, ca un peisaj într-o ramă de argint. Peste câteva minute goarna companiei de onoare a reg. 4 Argeș de sub comanda d-lui colonel Scărlătescu, dă semnalul sosirii trenului mortuar. Din tren seboară regele Ferdinand are o înfățișare obosită și este stins de durere. Rând pe rând apar figurile reginei, principesei Elisabeta, principesa Mărioara de sub valul negru ce le acopereau fața.

Sicriul este ridicat pe umeri de generali și de casa militară a regelui, este apoi așezat pe afetul de tun și pornește în pas spre vecinul locaș între două drapele dela 1878, ale regimentului 4 Argeș și 12 infanterie. În urma sicriului merge abătut regele Ferdinand având în dreapta sa pe prințul Carol iar în stânga pe prințul Nicolae.

Pe tot parcursul până la mănăstirea Argeșului, o baterie din regimentul 6 artilerie a tras salve de tunuri, trupele au dat onorul, iar muzicile au intonat imnul regal. Ajuns în curtea mănăstirii, sicriul a fost purtat pe umeri și dus sub frumosul baldachin al mănăstirii împodobit cu flori aduse

dela Sinaia prin îngrijirea regelui Ferdinand, flori cari regretatului suveran îi plăceau mai mult.

Sub baldachin, încunjurat de rege, regină, prințul moștenitor și prințese, ministri, demnitarii statului și drapelele regimentelor cari au făcut campania din 1877, s'a ținut o slujbă religioasă după care corpul regelui Carol a fost dus în mănăstire și așezat la loc de veci în dreapta tingei, alături de mormântul lui Neagoe Basarab.

La scoborirea sicriului nu au participat decât regele, regina, familia regală și ministrii. Bateria regimentului 1 artilerie „Regele Carol” a tras salve de tunuri la scoborirea sicriului în mormânt.

Ușile mănăstirii s'au închis apoi, spre a lăsa lucrătorii să așeze lespede mormântală.

După înmormântare, regele, regina curțile lor, s'au înțeles în Capitală cu trenul regal, iar invitații și demnitarii țării cu un tren special ce s'a format cu 10 minute mai târziu. „Gazeta”.

Testamentul Regelui Carol.

(Continuare din Nr. 106).

Prin o bună gospodărie și o severă rânduială în cheltuieli fără a micșora numărul ajutoare, cerute din toate părțile, averea mea a crescut din an în an, veniturile domeniului Coroanei au contribuit, mai ales, la această creștere, mulțumită unei administrații foarte bune și prevăzătoare a dlui Kalendaru, care s'a închinat cu un devotament nemărginit acestei instituții, devenită așa de folositoare pentru Țara întreagă; asemenea credinciosului meu secretar L. Basset, care a condus treburile mele cu atâta circumspecție, că pot dispune astăzi de sume însemnate în folosul scumpei mele Români și pentru binefaceri.

Am hotărât dar o sumă de douăsprezece milioane lei pentru diferite așezăminte, noi fundațiuni și ca ajutorare, în fondurile Statului și publice, în acțiuni sau bani; aceasta sumă va fi distribuită precum urmează:

1. La Academia Română șase sute mii lei, capital pentru publicațiuni.

2. La Fundațiunea mea universitară pentru sporirea capitalului șase sute mii lei.

3. La orfelinatul „Ferdinand” din Zorleni, lângă Bârlad, pentru sporirea capitalului cinci sute mii lei.

4. Pentru întemeierea unui internat de fete de ofițeri din armata mea, ca un institut de educațiune cu un învățământ practic (ca Augusta-Stift la Charlottenburg) la Craiova, două milioane lei.

5. Pentru întemeierea unei școli industriale la București (organizarea sa aproape ca aceea dela München) trei milioane lei.

Suma de cinci milioane (pentru Nr. 4 și 5) va fi depusă în fondurile Statului la Cassa de depuneri; dobânzile vor fi întrebuințate numai la sporirea capitalului până la deschiderea acestor două așezăminte; $\frac{1}{3}$ din capital este pentru clădire, $\frac{2}{3}$ pentru întreținerea lor. Dobânda banilor în timpul clădirii va fi plătită de succesorul meu și terenurile pe cari se vor ridica aceste două institute rog, foarte mult, a le da fără plată.

6) La societatea de binefacere „Elisabeta”, pentru sporirea capitalului patru sute mii lei.

7. La soc. geografică, fondată de mine trei sute mii lei capital.

8. Pentru surorile de caritate, fondate de Regina Elisabeta, trei sute mii lei capital.

9. Pentru întemeierea unui fond spre a veni în ajutorul ofițerilor, cari sunt în strâmtoare, un milion lei capital, depus în rentă română la Cassa de depuneri; se poate da ofițerilor din armata mea din capital imprumuturi până la 5000 lei cu patru la sută, însă această sumă trebuie să fie înapoiată treptat după 4 sau 5 ani.

10. Pentru întemeierea unui fond cu ajutor pentru studenții săraci cinci sute mii lei, capital depus în fonduri de stat la Cassa de depuneri: în fiecare an dobânzile acestui capital vor fi împărțite între 50 studenți săraci.

11. Pentru burse în străinătate spre a pregăti pe tineri pentru școala industrială ca profesori cinci sute mii lei capital.

12. Pentru Biserica Națională șase sute mii lei capital, dobânzile vor fi întrebuințate ca ajutor pentru biserici sărace, în reparație sau începute și cari nu pot fi isprăvite din cauza lipsei de mijloace.

13. Pentru cantinele școlare capital trei sute mii lei.

14. Pentru distribuirea la diferite societăți de binefacere și de încurajare, recunoscute, ca persoane juridice, cinci sute mii lei.

15. Pentru sporirea capitalului la Cassa de ajutor, înființată de mine, în amintirea a 25-a aniversare a căsătoriei mele 1894, pentru muncitorii rurali în anii de secetă, patru sute mii lei.

16. Pentru biserica catolică din România patru sute mii lei.

17. Pentru biserica protestantă din București una sută mii lei.

Distribuirea acestor douăsprezece milioane va fi începută numai un an după moartea mea, astfel ca toate dobânzile acestei sume (aproape cinci sute mii lei) să rămână disponibile.

Hotărâsc ca acești bani să fie întrebuințați în modul următor:

Intregul personal superior și inferior al Curții Regale, al Casei și Administrației mele, va primi lefii cum sunt prevăzute pentru dânsul în budgetul meu, încă un an întreg după moartea mea, adică 12 luni: suma acestor lefi se urcă aproape la 240.000 lei, restul va fi distribuit astfel, ca pomână pentru săraci: la București, cincizeci mii lei — la Iași, treizeci mii lei — la Craiova douăzeci mii lei — la Galați, zece mii lei — la Brăila, zece mii lei — la Ploiești, zece mii lei — la Botoșani, zece mii lei — la Bârlad, zece mii lei — la Focșani, opt mii lei — la Pitești, opt mii lei; pentru fiecare din celelalte orașe, capitale de județe cinci mii lei.

Dacă milostivirea lui Dumnezeu îmi va dăruia încă câțiva ani, am dorința a prevedea, în codicile, alte legate în folosul Țării, stăruiesc însă ca acest testament scris de propria mea mână, care conține tot ce doresc astăzi în anul 1899 să fie urmat și executat întocmai cum l-am alcătuit.

Înălțând rugăciuni ferbinți către a Tot-Puternicul ca să ocrotească deapurarea Români și să răspândească toate harurile asupra scumpului meu popor, mă închin cu smerenie înaintea voinții lui Dumnezeu și iscălesc cea din urmă hotărâre a mea; în

numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh — Amin.

Făcut în București la 14/26 Februarie 1899.

Am scris și iscălit cu propria mea mână acest testament pe două coale formând opt pagini legate cu un fir roșu și am pus sigiliul meu.

14/26 Februarie 1899.

Carol.

(Va urma).

Războiul european.

Luptele din Galiția și Maramurăș.

Telegramă particulară primită în 17 Oct. la 10 ore a. m.

Budapesta 16 Oct. Dela cartierul general se comunică:

Luptele pe întreg frontul dela Stary—Sambor până la gura râului San, au decurs până ieri.

În *Maramurăș*, trupele noastre cari alungă pe inamic, au cuprins localitatea *Rahó* în valea *Bistriței* negre. Rușii, cari au fost bătuți de trupele noastre la *Rafailovt*, se retrag spre *Vilna*.

General *Höfer*,
substit. șef. de stat major.

*

Telegramă particulară primită în 18 Oct. la 10 ore a. m.

Budapesta 17 Oct. Comunicat oficial sosit seara la 7 ore 30 minute.

Operațiunile noastre strategice, atât pe frontul *Stary—Sambor*, *Medyca* precum și lupta dela râul *San*, tot astfel și operațiunile desfășurate în direcția *Nystrului*, ne sunt favorabile. Spre nord dela *Wyskow*, din nou am atacat pe ruși și i-am alungat. La *Sinowko*, trupele noastre au forțat trecerea peste râul *Strij*, au cuprins înălțimile din nordul acestei localități și au alungat pe dușman. Tot astfel, după lupte îndărgite am cuprins înălțimile dela nord de *Patburg* și dela *Stary—Sambor* spre sud-ost. Spre nord dela râul *Schwiaz* atacul nostru deasemenea a progresat. Spre nord dela *Przemysl*, ne-a succes a trece pe malul ostic al râului *San*.

Numărul prizonierilor capturați în cursul ofenzivei de acum, natural că nu se poate satorî nici aproximative. După datele de până acum numărul lor e mai mare de 15,000.

Aliatul nostru ieri a respins cauzând rușilor grave pierderi, atacul nou îndreptat din partea *Ivangorod Garnievce*.

General *Höfer*,
substit. șef. de stat major.

(Biroul de presă al min. prez.)

*

Pierderile rușilor la Przemysl.

Telegramă particulară primită în 19 Oct. la 9 ore a. m.

Budapesta 18 Octomvrie. Dela cartierul general se comunică:

În lupta ce decurge pe ambele maluri ale râului *Strwiaz*, ieri am continuat cu atacul și în unele locuri ne-am apropiat de frontul inamic. În unele puncte, astfel în lupta dela *Vjr*, trupele noastre forțează înaintarea prin tranșeie. În noaptea trecută am respins în lupte sângeroase mai multe încercări de asalt ale rușilor. Lupta decurge pe întreg frontul; în luptă a luat parte și artileria noastră grea. Pe inamicul respins spre nord dela *Wyskow*, îl urmărim neîntrerupt.

Alte detașamente ale forțelor noastre, cari au înaintat prin *Carpați*, au ajuns până la *Lubince*, la înălțimile din nordul localității *Orow* și au pătruns pe teritorul din jurul comunei *Uroz*.

Pierderile rușilor îndurate în morți și răniți cu prilejul asalturilor din jurul cetății *Przemysl*, se evaluează la 40,000.

General *Höfer*,
subst. șef. stat. major.

(Biroul de presă al min. prezid.).

Telegramă particulară primită în 17 Oct. la 10 ore a. m.

Berlin 16 Oct. Agenția *Wolf* anunță: Statul major comunică la 16 Oct. la amiazi:

În 14 Oct. rușii din nou au încercat să cucerească *Lyck-ul*; atacul l-am respins, făcând 800 prizonieri. Am capturat un tun și 8 mitralieze.

Germanii în Belgia.

Trupele noastre au ocupat în 14 Oct. *Brügge*, în 15 Oct. *Ostende*.

Atacurile violente ale Francezilor spre nord-vest dela *Rheims* le-am respins.

Comunicate oficiale franceze spun, că în diferitele locuri ale frontului de luptă așa de ex. la *Berry an Bac*, spre nord-vest dela *Rheims*, au făcut evidente progrese. Aceste știri absolute nu corăspund adevărului.

(Biroul de presă al min. prezid.).

*

Telegramă particulară primită în 18 Octomvrie la 10 ore a. m.

Berlin 17 Oct. Dela cartierul general se comunică:

În *Brügge* și *Ostende* am capturat muniții în cantitate mare; între altele nenumărate puști de ale pedestrașilor și muniții și 200 locomotive de tren în stare bună.

(Biroul de presă al ministr. prezid.).

Telegramă particulară primită în 18 Oct. la 10 ore a. m.

Berlin, 17 Oct. În departamentul *Suwalki* rușii s'au purtat ieri liniștit. Numărul prizonierilor transportați la *Schirwindt* se ridică la 4000. Am capturat și câteva tunuri. La *Varșovia* și spre sud lupta decurge.

(Biroul de presă al min. prez.)

Yaș englez scufundat.

350 oameni au dispărut.

Telegramă particulară primită în 18 Octomvrie la 10 ore a. m.

Londra 17 Octomvrie.

Statul major de marină, publică următorul comunicat:

Crucișătorul panțerat *Ahawko* ieri după amiazi a fost atacat în marea nordică, crucișătorul a fost cufundat de un submarin inamic. 49 ofițeri de marină au fost salvați, 350 oameni au dispărut.

(Biroul de presă al min. prez.)

Diverse.

Din Arhidieceză. Paroh în *Mihalt*, districtul protopopesc al *Blajului*, a fost numit dl *Victor Aron*, fost administrator în *Feleac*, tractul *Clujului*; iar în *Feleac*, a fost numit administrator parohial dl *Ionel Precup*, practicant în cancelaria metropolitană.

Hymen. Duminecă în 18 Octomvrie a. c. și-a serbat cununia religioasă în catedrala din *Blaj*, fiul d-lui canonic *George Muntean* dl *Semproniu Muntean* subjude reg. la judecătoria din *Alba-Iulia*, cu domnișoara *Volumnia Elena Podoabă*, fca diui *Bazil Podoabă* fost director de bancă la „Econumul” din *Cluj*. A asistat un public numărös și ales, care a făcut călduroase ovațiuni tinerei părechi. Actul cununii a fost săvârșit de protopopul *Blajului*, *George Bărbat*. Simcere felicitări!

Cercetașii dela gimnaziul nostru au făcut ieri o reușită excursie în pădurea din *Veza* numită *Cărbunar*. În frunte cu neobositul lor conducător prof. Dr. *Alexandru Borza*, care a introdus la gimnaziul nostru sportul acesta foarte important pentru cunoașterea naturii și educațiunea fizică, au petrecut toată ziua în liber, făcând diferite exerciții; s'au aranjat în tabără, au pregătit de mâncare și la urmă diferitele trupe au încercat mai multe atacuri după anumite planuri. Timpul admirabil a contribuit mult la reușita frumoasei excursiuni.

Necrolog. † *Ioan Tenase* notar cercnal, a adormit în Domnul în 15 Oct. în al 37-lea an vieții și al 4-lea an al căsătorii sale. Înormântarea a avut loc în 17 Oct. st. n. în cimiterul bisericii din *Totoiu*.

Odihneasă în pace!

Proprietar, editor: **Emil Tatar.**
Redactor responsabil: **Augustin Grulțfa.**